

ادبیات عمومی و تجربی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۱

سنه : ۱۰ ربیع‌الآخر ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۲۱ کانون ثانی ۱۳۳۲ نومرو ۱۴

جلال نوری بکه مکتوب

L ۱۶ کانون ثانی ۱۹۱۷

استاد معزز

اسویچره خاطراتی ملفوفدر . بر آیدن بری اقدامک هیچ بر نومروسنی کورمدم . عجا بو کونلرده آله بیلیرمییم ؛ اسویچره یه داتر یازیلر و دیگرلری چوقدنبری یازیلش طورییور . بوراده نه کاتیم نه کتابم وار . پارمغمده بر جیبان چیقمش . اون بش کوندر نه زحمتله قلم طوتیورم ، بن بیلیرم . چاقی بی اوجندن طوتارکی .. بوراده قیش پک شدتلی . سزکله حسبحال ایده جک پک چوق شیلر وار . بو کونلک مساعده کزله بیان اشتیاق و احترام ایله سوزیمه بوراده نهایت ویریم محب مکریم افندم .

سزائی

اسویچره خاطراتی

۶ اغستوس ۱۹۱۶

طاغلرک مسافرلرندن دکل ، یرلیرندن ، جبالک اولاد سرافرازندن بری ، اوکله دن صوکره ساعت بریچقده بولندیغم اوتله کلرک ، دون کیجه سوزی کچن تنزهی اخطار ایتدی . اوراده ، عزیمت وعودت طوی دوت ساعت ! دیوردی . دنیانک کزدیکم یرلرنده اسویچره کی یورومه‌نک حوایج ضروریه دن اولدینی بر هملکت کورمدم . اسویچره لی مقتضیات حال و موقع فلسفه سندن انسان - کچی اولق مجبوریتنده ! اسویچره طاغلردن عبارت بر قطعه ! بوراده طوغانلر طبیعی « طیرمانق » خاصه سنه مالک اوله رق دنیا یه کلیور . مثلاً : یانکزدن کچن وتنزه ایچون سوقاغه چیقمش ظن ایتدیککز برکنج قیزله بریاشلی پدر بش التی ساعت مسافه سی اولان دیگر برشهره کیتمکده ، بر

یعنی بوابکار ازهار رعناار و بونبات شکوفهای زیباب بو ایکی اصل اصیلدن متولد و هویدادر .
دیو بو اخلاق لطافت اتصافک مهره علم انسانی مدعی اولسه لر عقلا ترتیب مقدمات دلیله وقت
قومیوب چه دعوی چه دلیل ورق دیگر دیه رک

ماده روین خنجرین ماهیه تشبیه ایلمک

ای ملک سیما کوزل بین السماء والسمک

ایله ناطقه بند زبان تقریر دعوا اولورلر .

سلیمان نظیف بک افندینک محرر حقیری مستغرق منتداری ایدن کچنکی التفاتلرینه بر مقابله
شکران اولق اوزره، کندیلرینه حدیقه تحریرده کلک عجزمله پک صولوق اوله رق پرورده ایده بیلدیکم
شو سنبل احترامی تقدیم اتخافه اجتسار ایتدم .

قیزیل طوپراق ۱۹ کانون نانی ۳۳۲ زراعت متخصصی

میراد رشیدی

چین مسلمانلری و چینده اسلام اختلاللری

« Elisée Réclus »

آلیره ره قلوبک

« L'empire du milieu »

« لامپیر دومیلیو » کتابندن مترجمدر .

چین مسلمانلری اندراس و انحطاطه مستعد بر عرق دکدر . بونلر افرادی کثیر ، حد ذاتنده
مهم ، فعال و جوال ، چین طوپراغندن زیاده کندی عنعنه لرینه مربوط و منقاد اولق اعتباریله مشکل
الاداره بر عنصر تشکیل ایتمکده درلر . خلاصه : محمدیلر چینده حکومت ایچنده بر حکومت مشابه سنده در .
« اسقاجقو » نام مورخ مسلمانلری بکرمی میلون تخمین ایدیور ؛ حالبوکه چینک سائر مصنفلری
بو مقداری استصغار ایدیورلر . بونلرک اکثریسی ، نفوس مسلمه یی اوتوز میلیونه ابلاغ ایتمکده درلر .
مسلمینک ، یوقاری [هوآنغ هو] ایالتنده و [قان سو] ده اکثریت اهالی یی تشکیل ایلدکلری
و چینک شمالنده کی ولایتلرک شو ، بوقضالرنده اهالینک ثلثی نسبتنده بولندقلری ادعا اولونیور .
بونکله برابر ، بالخاصه [ولایات مرکزیه] ده دکل ، علی الاطلاق چین ایمپراطورلغنک کافه ولایات
وبلادنده اسلام عنصرینک مقدار و اهمیتی حقنده بر فکر پیدا ایدلمک مطلوب ایسه « اون سکز ولایت » ده کی
اسلاملره « دونغان » لر ایله [چونغاری] ده کی اقوام مسلمه یی و [قولجا] خطه سیله شرقی ترکستان
اهالی مسلمه سنی علاوه ایتلیدر .

چین مسلملری ، علی المعتاد ، « هوی - هوی » - هوئی - هوئی - نام شاملیه یاد و تعریف
ایدلمکده درکه بونام ، وقتیه ، « اویغور » لری تعریفنه خدمت ایدردی ؛ فقط مسلمانلر ، کندیلرینی
« کياتومون » یعنی « اهل دین » وصفیه یاد ایتمکده بیوک بر اعتنا کوسترلر . بو وصفی ده ، دینسز
عد ایتدکلری چینلیردن کندیلرینی تفریق ایچون استعمال ایلکده درلر . مأخذی مونغول
لسانی اولان « دونغان » وصف و تعریفنه کلنجه بونک « دوکوتی » ویا « فرومایه » معنا سنده
اولدینی معلومدر ؛ اساساً ، بو « دونغان » نام و تعریفی چینک شمال و شمال غربی جهتلرنده مسکون اسلاملره و یریلور .
« بارمان » لسانندن مقتبس و مفهومی مجهول « پانت » تعریفنه کلنجه بو تعریف پک کثرتلی
اولغله برابر شمال و مرکزیه کی دینداشلیله وسائط اختلاطدن هان کلیاً محروم اولان « یون - نان »
ایالتی مسلمانلرینه منحصر بولمقده در .

چین مسلمانلرینک متجانس بر قومیت و ملیت تشکیل ایتمکده اولدقلری متحقق دکدر . « اویغور » ،

« طانغوت » ، « تاتار » انسالنه منسوب اولان بو اسلام ، چينك غزب و شمال ديارنده ، في الاصل چينلى اولان مهتديله قاريشمشدر . حال بوكه ، « يون - نان » ايلاتنده كي مسلمانلر مياننده تورك و مونغول عرقنه تصادف ايدليور ، بو عرقلر اولسه اولسه انساى استيلاده چاپوچليق ايچون (قوبلاي - خان) ه التحاق ايدن يغما كرانك اخلافي طرفندن تمثيل ايدلمكده در .

« مانچو » خاندانك ابتدائى تأسسندن برى مسلمين ، سائر چينيلر مثللو ، صاچ اوزاتمق مجبوريتنده بولندقلى كبي ۱۹ نجى عصرده چين حكومتى قيزلرينك اياقلىرى سقظمغه اسلام والده لرى اجبار ايتك وحشتى روا كورمشدر . فقط چهره و سياده و طرز تلبسه كي مشابهتة رغماً و قورانه وضع و قامتلى ، نظرلرنده منعكس صفوت و صميميت علائمي دلالتيله مسلمانلر چينيلردن تفريقى كسب سهولت ايدور . غرب ايلالرنده مسلمانلر بشقه جه بر علامت فارقه لرى ده واردركه اوده على المعتاد سلاح طاشيمقده بولمليدر .

اسلاملر ، مايغات متخمره ، توتون و آفيون استعمال ايتدكلرندن ديكر مذاهب واديانه منسوب اهاليه نسبتله وجودلرى دها صاغلامدر . مجبول بولندقلى فكر تشبث و اتحاد سايه سنده اكتساب ايلدكلى فيض ورفاهيت على الاطلاق چينيلر ككندن قات قات يوكسك بر مرتبه ده در . ايشته بونك ايچوندر كه منالارجه متخمر بر قرار ايجابنجه « قانسو » و « شنس » ايلالنده كي زنكبن اسلام تاجرلى طرفندن مسلم چينلى جماعتلى منفعتنه اعانه ايراد و تمعلرينك بعضاً ايكي قسمنه مساوى و دائماً متركى مخصصات تبرع ايدلمكده در .

بالعموم يرلى مسلملرجه مصرعى اولان عنعنه يه كوره دين اسلامك « حكومت مركزيه » ايلات شماليه سنده مبدأ ظهورى ميلادك ۱۲ نجى عصرينه صادفدر . ايشته اوصيره لرده « طاي چونغ » ك دور سلطنتنده ، پيغمبرك اقباسندن ابن حمزه ۳۰۰۰ مهاجر ايله چين شمالكينك چين مركزى يه طوغرى اوزاندينى حواليده واقع « شانغان » - بوكونكى اسمى (سينغان فو) در - ايلالنده ونهر اصفره قاووشان برچايك كنارنده اسكان ايلشدرى . اسلاملر ، چينده حسن قبول كوردكلرندن جامعلى كمال سهولتله تأسيسه موفق اولقله برابر بونلرک خواجه لرينه ، امام لرينه ، مودلرينه ، زير اداره لرنده اولان دينداش لرينه قارشى حكومت محليه جه برحق قضا بخش اولمشدى .

مسلملرک چين جنوبى يه يعنى ، هراحتاله كوره بحرأ ، [يون نان] ايلالته قدر دخول و نفوذلى تقريباً ينه او هنكامده واقع اولشدر . برطاقم عرب قورصانلرينك [قانتون] قصبه لرني صويوب ياقدقلى و ايمپراطورك ارزاق آنبارلرني يغما و غارت ايتدكلى تا ۷۵۸ تاريخندن برو چينك مجلدات تاريخيه سنده مقيد بولنمقده در . [يون نان] ده اسكان ايدن اسلام ايله چينده كي سائر جماعات اسلاميه ايره سنده كي اختلاط و مناسبات يا [قانتون] و يا خود [بهامو] و [آشاغى بارمانيا] طريقه مستمراً پايدار بولمشدر . صويه عرفانى ايلات شماليه يه نسبتله دها يوكسك بر مرتبه ده اولان [يون نان] خطه سنك بالعموم جماعات اسلاميه سنده كلام قديمى و جوامعده عربجه قرائت اولنان دعالرى چين لسانيله تفسيره مقتدر يرلير موجوددر . عصيان ايدن محمديلرک الكباشلى رؤساسندن « ماتهي سنك » مكه ني ، استانبولى ، اسكندريه ني زيارت و اوراده علوم غربيه ني تحصيل ايلديكي معلومدر . چينك حوالى شماليه سنده مسكون مسلملرک خطه غربيه ده كي همدنلريله خطوط مواصله سنى اليوم ، چين ايمپراطورلغنك ، روسيه ايلالندن [سه ميره جه] ولايتنده واقع اولان [جونغاريا] بلادى تشكيل ايتكمده در . [قانسو] ديارينك ، مقدما « نستورى » ويا « لامائى » بولمش اولان « اويغور »

و « طانغوت » عناصری، دین اسلام [چاغاتای] اولکاسنک شمال و غرب جهتلرنده کی و طنداشلرنجه قبول ایلدیکی هنکامده، دین محمدی به اهتدا ایتشلردی . بونلرک نفوسی، شرقی ترکستان مهاجرلری و تیمورلنکک [چونغاریا] ده ترک ایلدیکی اسلام مونغوللری ایله تکثر ایتش و بو صورتله تدریجاً چین ایمپراطورلغنک اورالمده کی اکثریت اهالیسی بونلر طرفندن تشکل ایلشدر .

« نهایتی کله جک نسخه ده »

بر هفته لق تاریخ حرب

[۱۲ — ۱۸ کانون ثانی ۱۳۳۲]

بو هفته بی ده سکون ایله کچن هفته لر میانه ادخال ایتک لازم. کرک اتفاق مربع و کرک ائتلاف حقیقه جا آلود بر فعالیتله ایلك بهار حربنه حاضر لانیورلر . هر کچن کون بزى ایلك بهارک قانلی مضارعه سنه داها یا قلاشدیریور . کچن سنه آلمانلر غرب جبهه سنده خصملرندن اول داویرا نیشلر ، شباط او اسطندن سو کره وردون هجومی یا نیشلردی . ائتلافک تعرض حاضر لقلری وردون او گنده آریه رک برداها ائتلاف آنجق تموزده صوم تعرضنه باشلايه بيله جک اقتدارى کندیسند بوله بیلمشدی . بناءً علیه یارین داخل اولاجغیز افرنجی شباطده ایلك بهار محاربه سنک پاتلامه سی پک مأمولدر . چونکه اک اول حاضر لغنی اکمال ایله شدید یر ضربه ووران طرف جوق قازانه جق ، بلکه ده ظفر قطعی به قدر کیده جکدر .

نیته کیم ، فکرلرینک اعتدالیه معروف اولان انگلیز منقد عسکریسی میر آلاى (ره پینغتون) تا عیس غزته سنده یازدینی بشدلرده (هینده نبورغ) ک ایلك بهارده ائتلافدن اول حرکت ته تشبث ایده جکنى تخمین ایله یور و « عجا هینده نبورغ تعرضی هانکی جبهه ده اولاجقدر؟ » دییه آراشدیریور . روس جبهه سنده ده ، ایتالیان جبهه سنده ده ، فرانسیز جبهه سنده ده ، حتی ما کدونیاده سارای اوردوسنه قارشى ده تعرض مأمول . آلمان ارکان حربیه سنک حقیقی نیتی کشف ایتک هر زمان کی ممتنع . روسلر ایلك بهار آلمان تعرضی کندی جبهه لرینه اولاجق دییه اندیشناک ، ایتالیانلر بر آلمان تعرضنه قارشى تدابیر احتیاطیه ایله مشغول . هله (ایزونیو) و (ترانتن) حدودلرندن بر تعرضدن فوق العاده قورقیورلر . بو حال کرک غزته لرندن و کرک تدارکلرندن و تلاشلرندن آشکار کورولیور . فرانسلرده ، (حاضر لانه لم !) دییه فریاد ایدیورلر .

فرانسیز جبهه سنده اهمیتسز موضعی مصادمه لر وار . بلکه بو هفته اولکی هفته لره نسبتله کشف حرکتی داها جوق فعالانه در . کرک هوادن طیاره لرله و کرک یریوزندن طرفین بر برینی صیق صیق یوقلا یور . بو هفته ده فرانسیز جبهه سنده مهمجه بر حرکت اولدی که اوده ، آلمانلرک تقریباً بر آی قدر اول (وردون) ده موزنهرینک صول ساحلنده بالهجوم قسماً ضبط ایتش اولدقلری ۳۰۴ واقعی تپه اوزرنده یکیدن آتی بر هجومله فرانسلرک ۱۸۰۰ متروطولنده سپرلرینی ضبط ایله مه لریدر . فرانسلر لالرندن چیقان بوتیه بی استرداد ایچون فوق العاده صرف غیرت ایله مکده ایه لرده موفق اولاما مقدمه درلر .